

Aarhus Kommune
Sundhed og Omsorg
Rådhuspladsen 2
8000 Aarhus C

15. september 2019

Høringssvar fra Folkeoplysnings-samvirket i Aarhus Kommune

Sundhedspolitik 2020-2024

De samlede anbefalinger fra det midlertidige *Opgaveudvalg om sundhedsfremme i et 0-100-års perspektiv i Aarhus Kommune*

Folkeoplysnings-samvirket har med stor interesse læst udkastet til Aarhus Kommunes sundhedspolitik 2020-2024, der medtager anbefalingerne fra § 17, stk. 4-udvalget *Opgaveudvalg om sundhedsfremme i et 0-100 års perspektiv i Aarhus Kommune*.

Mere af det der virker – lad initiativerne gro

Det er fornuftigt, at Sundhed og Omsorg vil arbejde videre med den nuværende sundhedspolitik 4 indsatsområder – *Sammen om sundhed hele livet, Mere lighed i sundhed, De største sundhedsudfordringer* og *Mere sundhed for pengene* – så erfaringer og initiativer fra de forrige sundhedspolitikker rodfæstes. De valgte indsatsområder er desværre fortsat relevante i forhold til udfordringerne med mistrivsel blandt unge og voksne, overvægt, de menneskelige omkostninger ved kroniske sygdomme, ensomhed, psykiske lidelser.

Mental sundhed – at have det godt og kunne klare sin dagligdag

Folkeoplysnings-samvirket, der er paraplyorganisation for aftenskoler i Aarhus Kommune, har valgt at indgive høringssvar, da aftenskolerne i Aarhus Kommune er meget aktive aktører inden for området sundhedsfremme – mange gange i samarbejde med Sundhed og Omsorg om aktiviteter bl.a. for ældre på lokalcentrene, sårbare og udsatte borgere. Vi kan se, at den kommende sundhedspolitik giver muligheder for, at vi som aftenskoler kan bidrage yderligere med erfaringer og initiativer til at styrke den mentale sundhed hos flere aarhusianere.

Alene i 2017 deltog 19.331 personer i sundhedsfag, som aftenskolerne i Aarhus Kommune udbød. Fordelt med 13.333 personer på den almene undervisning, 2.914 personer på handicapundervisning, 3.084 personer deltog i foredrag og 10.661 deltog i fleksibelt tilrettelagt undervisning. I 2017 havde aftenskolerne i Aarhus Kommune i alt 96.972 deltagere til skolernes kurser og foredrag. Derudover var der 51.831 deltagere til aftenskolernes debatskabende aktiviteter ¹⁾.

Så vi har et godt tag i aarhusianerne! Vores kurser og øvrige aktiviteter fås i skræddersyede udgaver til voksne, unge, barn & forældre, hensyntagende for mennesker med særlige behov, alderstilpasset til 50+, 60+ – ja, vi kan også rumme de 100-årige.

Husk kulturens sundhedsfremmende effekt!

Vi konstaterer derfor med tilfredshed, at Sundhed og Omsorg i sundhedspolitikken ligestiller mental sundhed med fysisk sundhed, at man er klar over, at sundhed er mere end fysisk sundhed, jf. side 8 i politikudkastet */De største sundhedsudfordringer*. Det er et vigtigt signal at sende til kommunens borgere, til forenings- og fritidslivet, øvrige civilsamfund, det offentlige og det private erhvervsliv. Et sundt liv er netop en kombination af trivsel, social kontakt, fællesskab, sunde vaner, selv at kunne klare hverdagens gøremål og tackle dens

udfordringer. – Det undrer os dog meget, at Sundhed og Omsorg ikke har tydeligere fokus på, at kultur – kunst, musik, litteratur – har en gavnlig virkning på det enkelte menneskes trivsel. Det er ellers tanker, der har vundet indpas i andre af landets kommuner og regioner.

Fælles for aftenskolernes aktiviteter og kurser er, at de fremmer deltagernes psykiske såvel som fysiske velbefindende. Om det sker gennem udøvelse af mentale aktiviteter, fx musik, kunst, kreative fag, sang, engageret deltagelse i oplysende foredrag eller udøvelse af bevægelsesaktiviteter, fx yoga, fødselstræning, fitness, pilates, dans – så understøtter aftenskolerne deltagernes mentale sundhed.

Hos aftenskolerne får man som deltager, uanset hvem man er, et frirum, hvor man kan fordybe sig med sin interesse, få inspiration og sætte sine evner fri.

Aftenskolen er også for sårbare og udsatte borgere

En række af vore aftenskoler er endvidere specialskoler for voksne med fysiske funktionsbegrænsninger og psykiske lidelser. Skolerne har et undervisningsmiljø, hvor det er trygt og socialt givende at komme trods en synsnedsættelse, hjerneskade, sindslidelse, gigtsygdom etc. Et behandler- og terapeutfrit rum.

Når der således i politikudkastet, afsnittet *Lighed i sundhed*, side 6, ønskes fokus på inkluderende og alsidige tilbud til psykisk sårbare borgere, så er de tilbud *allerede* hos aftenskoler i Aarhus Kommune. Disse aftenskoler kan også være relevante samarbejdspartnere ift. til gennemførelse af fx anbefaling 9/*Styrk sundheden hos mennesker med handicap*, s 7 i politikudkastet.

De 14 anbefalinger

Vi er i tvivl om, hvilken rolle anbefalingerne er tænkt at skulle have i politikken. Er det som initiativer, der skal sættes i gang eller blot til inspiration?

Vi har valgt at kommentere 2 af de 14 anbefalinger:

6/Ingen foreningsudfordrede områder – Det er meget relevant, at man vil arbejde for, at foreningslivet kommer ud i bydele og boligområder, hvor der i dag mangler foreningsaktiviteter. Vi vil foreslå, at man til denne anbefaling også tilføjer bydele, der er under etablering, fx Nye, Aarhus Ø, Lisbjerg, og eksisterende oplandsbyer, der bl.a. udfordres af manglende offentlige trafikforbindelser.

Vi må dog påpege, at det er et smalt foreningsbegreb, man bruger i denne anbefaling. Det omfatter reelt kun idræt. Det er en gammeldags tankegang, at der *kun* er brug for fysisk aktivitet i disse bydele og boligområder. Ikke mindst når Sundhed og Omsorg i denne sundhedspolitik faktisk vil arbejde med mental sundhed. Her bør man tage kontakt til det øvrige forenings- og fritidsområde i Aarhus Kommune, så de aktører også kan byde ind med initiativer og ideer. Så der bliver et mangfoldigt og alsidigt udbud af aktiviteter for *alle* borgere i *alle* Aarhus Kommunes boligområder, bydele og oplandsbyer.

Det vil være en god ide at opdele denne anbefaling i 2 særskilte anbefalinger: *Ingen foreningsudfordrede områder* og *Tilgængeligt foreningsliv*.

7/Kreativ kommunikation

Det er en god pointe, at der måske ikke altid er behov for endnu en omfangsrig webportal, endnu flere facebookopslag, klogt pamfletter, men i stedet synlige aktiviteter i bybilledet. At man som forbigående kan droppe ind i aktiviteten eller blive inspireret til efterfølgende af egen fri vilje at opsøge arrangøren/kursusudbyderen.

Det er vigtigt, at uanset hvilke kommunikationsformer, som Sundhed og Omsorg vælger for at informere om sundhed og relevante sundhedstilbud, bør det ske i en respektfuld og ligeværdig dialog med borgerne.

Økonomien skal følge opgaven

Det er positivt, at Sundhed og Omsorg vil bringe flest mulige aktører i spil for at løse opgaven med at fremme sundhed og trivsel i Aarhus Kommune. I politikudkastets afsnit *Sammen om sundhed hele livet* side 4 vægtes således dannelse af flere partnerskaber og samarbejder, udvikling af gode lokale modeller og fællesskaber.

Her bliver vi dog nødt til at gøre opmærksom på, at økonomien skal følge opgaven.

For de økonomiske midler, som aftenskolerne modtager i henhold til folkeoplysningsloven, rækker i hvert fald ikke til at dække de sundhedsfremmende aktiviteter, som aftenskolerne meget gerne vil lave i samarbejde med Sundhed og Omsorg.

Mange ting, der satses på – for mange?

Vi synes, at der er mange gode intentioner i det foreliggende udkast til sundhedspolitik. Vi kan dog frygte, at Sundhed og Omsorg vil for meget. Hvis politikken skal have gennemslagskraft, bør man sørge for, at det er klart og overskueligt, hvad Sundhed og Omsorg vil inden for sundhedsfremme og forebyggelse, hvilke af de talrige initiativer og anbefalinger der skal gennemføres. Det vil gøre det lettere for interesserede aktører fra forenings- og fritidslivet, øvrige civilsamfund og private erhvervsliv at kunne bidrage til fremme af sundhed og trivsel for borgerne i Aarhus Kommune,

Sammen om sundheden i Aarhus Kommune

Folkeoplysningssamvirket går gerne i dialog med Sundhed og Omsorg samt vor egen magistratsafdeling Kultur og Borgerservice om, hvordan vi i fællesskab kan fremme og styrke den mentale sundhed i Aarhus Kommune.

Folkeoplysningssamvirket i Aarhus

1) Kilde: Aarhus Kommune/Sport & Fritids notat "Oversigt over undervisningstimer/foredrag og deltagere for 2016 og 2017 fordelt på faggrupper" af 15. august 2018.